

Dr. Sulyok Tamás úr
az Alkotmánybíróság elnöke
részére

Alkotmánybíróság
Budapest

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: V/732-0/2019	
Érkezett: 2019 ÁPR 29.	
Pel.: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: db	lu

Tárgy: A 2014. évi XL. törvény 37.§-a és 37/A.§-a nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására és az Abtv. 42.§-a szerinti megsemmisítésére irányuló indítvány

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének f.) pontja, továbbá az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: Abtv.) 32.§(2) bekezdése alapján kezdeményezzük a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben (DH1 tv.) rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (továbbiakban DH2 törvény) **37.§ és 37/A.§-nak nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítását és az Abtv. 42.§-a szerinti megsemmisítését.**

Indokolás

[1] Azon tagállami szerződések, amelyeknek többek között Magyarország is aláírója - Lisszaboni szerződés, Római szerződés, Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (EUMSZ.) - tartalmukban egyértelművé teszik a közösségi jog nemzeti joggal szembeni primátusát. Egészen konkrétan a közösségi jog nemzeti joggal szembeni felülrendeltségét a bíróság C-6/64. számú (Costa vs. Enel) ügyben deklarálta.

[2] Az EUMSZ. 288. cikke értelmében az irányelveknek minden közösségi tagállamra vonatkozóan közvetlen hatálya van, míg a 267. cikk pedig azt rögzíti, hogy az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárások keretében a felek közötti szerződések, és a nemzet állami jogi aktusok összhangban vannak-e az irányelvekkel, míg a 169. cikk a fogyasztók magas szintű védelmét biztosítja.

[3] Mindezek értelmében „*az uniós jogszabályok tényleges és egységes alkalmazásának biztosítása, továbbá az eltérő értelmezések elkerülése érdekében a tagállami bíróságok jogosultak - illetve bizonyos esetekben kötelesek - a Bírósághoz fordulni az uniós jog egy adott részének pontos meghatározása végett - például annak érdekében, hogy ellenőrizhessék: a nemzeti szabályozásuk mennyiben van összhangban az uniós joggal. Az előzetes döntéshozatali eljárásnak célja lehet továbbá valamely uniós jogi aktus érvényességének vizsgálata.*”

[4] Az EUMSZ 267. cikke szerint:

„Az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik előzetes döntés meghozatalára a következő kérdésekben:

a) a Szerződések értelmezése;

b) az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak érvényessége és értelmezése.”,

az EUMSZ 288. cikke értelmében:

„Az Unió hatásköreinek gyakorlása érdekében az intézmények rendeleteket, irányelveket, határozatokat, ajánlásokat és véleményeket fogadnak el.

A rendelet általános hatállyal bír. Teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Az irányelv az elérendő célokat illetően minden címzett tagállamra kötelező, azonban a forma és az eszközök megválasztását a nemzeti hatóságokra hagyja.

A határozat teljes egészében kötelező. Amennyiben külön megjelöli, hogy kik a címzettjei, a határozat kizárólag azokra nézve kötelező, akiket címzettként megjelöl.”

[5] A DH2 törvény 37. §-a szerint:

„(1) E törvény hatálya alá tartozó szerződések tekintetében a szerződés érvénytelenségének vagy a szerződés egyes rendelkezései érvénytelenségének (a továbbiakban: részleges érvénytelenség) megállapítását - az érvénytelenség okától függetlenül - a bíróságtól a fél csak az érvénytelenség jogkövetkezményeinek - a szerződés érvényessé vagy a határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánításának - alkalmazására is kiterjedően kérheti. Ennek hiányában a keresetlevél, illetve a kereset érdemben - eredménytelen hiánypótlási felhívást követően - nem bírálható el. Ha a fél az érvénytelenség vagy a részleges érvénytelenség jogkövetkezményének levonását kéri, úgy azt is meg kell jelölnie, hogy a bíróság milyen jogkövetkezményt alkalmazzon. A jogkövetkezmény alkalmazására vonatkozóan a félnek a felek közötti elszámolásra kiterjedő és összességében is megjelölt, határozott kérelmet kell előterjesztenie.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakra figyelemmel a törvény hatálya alá tartozó szerződések tekintetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 239/A. § (1) bekezdése alapján, illetve a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:108. § (2) bekezdése alapján - ha annak e törvényben foglalt feltételei fennállnak - a szerződés érvénytelenségének vagy részleges érvénytelenségének megállapítása iránt indult és folyamatban lévő eljárásokban a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül el kell utasítani vagy az eljárásokat meg kell szüntetni. Nincs helye a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításának vagy az eljárás megszüntetésének, ha a fél a szerződés érvénytelenségének vagy részleges érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelme mellett az eljárásban más kereseti kérelmet is előterjesztett; ebben az esetben úgy kell tekinteni, hogy a megállapítás iránti kereseti kérelmet nem tartja fenn. E szerint kell eljárni a felfüggesztés megszűnését követően folytatott eljárásokban is.

(3) Ha a folyamatban lévő eljárásban a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításának már nincs helye, az eljárást meg kell szüntetni, ha a fél a keresetében (viszontkeresetében) a bíróság erre irányuló hiánypótlási felhívásának kézbesítésétől számított 30 napon belül nem kéri az érvénytelen szerződés érvénytelensége vagy részleges érvénytelensége jogkövetkezményének levonását, továbbá nem jelöli meg, hogy milyen jogkövetkezmény alkalmazását kéri. Nincs helye az eljárás megszüntetésének, ha a fél a szerződés érvénytelenségének vagy részleges érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelme mellett az eljárásban más kereseti kérelmet is előterjesztett; ebben az esetben úgy kell tekinteni, hogy a fél a megállapítás iránti kereseti kérelmet nem tartja fenn.”

A DH2 törvény 37/A. §-a szerint:

37/A. § (1) Az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása során a felek fizetési kötelezettségét a bíróság - a 38. § (6) bekezdés szerinti felülvizsgált elszámolás adatainak alapul vételével - az e törvényben meghatározott elszámolási szabályok alkalmazásával állapítja meg.

(2) Az elszámolás fordulónapját követően a határozathozatalig terjedő időszakban teljesített törlesztést az erre irányadó szabályok szerint a fogyasztó javára kell elszámolni.

[6] A DH2 törvény a 2014. évi XXXVIII. törvény (továbbiakban: DH1 törvény) 1.§(1) bekezdéséből következően olyan fogyasztói kölcsönszerződésekre terjed ki, amely tartalmazza a DH1 tv. 3.§ és 4.§-ában foglalt kikötéseket.

[7] Emellett a DH2 törvény 37.§-a külön meghatározza azt, hogy amennyiben a fogyasztó a polgári

perben az ilyen szerződés érvénytelenségének megállapítását kéri, a kérelemmel együtt kérnie kell a szerződés érvényessé vagy hatályossá nyilvánítását is, mint jogkövetkezményt. Ennek hiányában a keresetet idézés kibocsátása nélkül el kell utasítani, illetve a már folyamatban lévő pert meg kell szüntetni.

[8] Ezzel kapcsolatosan a Budai Központi Kerületi Bíróság az Európai Unió Bírósága (továbbiakban: EUB) előtt előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezett amelyben – többek között – arra kérdezett rá, hogy „*Úgy kell-e értelmezni a [2014. április 30-i Kásler és Káslerné Rábai ítélet (C-26/13, EU:C:2014:282) rendelkező részének] 3. pontját, hogy a nemzeti bíróság akkor is orvosolhatja egy fogyasztói szerződés érvénytelenségét, ha a szerződés érvényben tartása ellentétes a fogyasztó gazdasági érdekeivel?* „

[9] Az ügyben az EUB által a C-118/17. számú eljárásban született ítélet, amelyben a bíróság megállapította, hogy:

„*A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy:*

Azzal ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely olyan körülmények között, mint amilyenek az alapügyben szerepelnek, az eljáró bíróság számára nem teszi lehetővé, hogy helyt adjon a kölcsön-szerződés valamely, árfolyamkockázattal kapcsolatos rendelkezésének tisztességtelen jellege miatt megsemmisítésére irányuló kérelemnek, ha az eljáró bíróság megállapítja, hogy e szerződési feltétel tisztességtelen, és hogy a szerződés az említett szerződési feltétel hiányában nem teljesíthető. „

[10] Még konkrétabban az EUB 2019. március 14. napján 28/19. számon kiadott közleményében akként fogalmaz, miszerint:

„*Az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési feltételt illetően a Bíróság rámutat, hogy az határozza meg a szerződés elsődleges tárgyát, így abban az esetben, ha bizonyítják e szerződési feltétel tisztességtelen jellegét, az ilyen rendelkezést tartalmazó szerződés érvényben tartása nem tűnik jogilag lehetségesnek, ezt azonban a magyar bíróságnak kell mérlegelnie.*

E tekintetben a Bíróság az előzetes döntéshozatalra utaló határozat alapján megállapítja, hogy a 2014.évi törvények, úgy tűnik, azt eredményezik a fogyasztó számára, hogy ha az többek között az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési feltétel tisztességtelen jellegére hivatkozik, akkor azt is kérnie kell az eljáró bíróságtól, hogy a szerződést a határozathozatalig terjedő időre nyilvánítsa hatályosnak. Így e törvények megakadályozhatják a fogyasztónak az érintett tisztességtelen szerződési feltétel alóli mentesülését, és az ilyen szerződési feltételt tartalmazó szerződés teljes egészében történő megsemmisítésének lehetőségét olyan esetekben, amikor e szerződési feltétel hiányában e szerződés nem teljesíthető. Ebből következően a 2014. évi törvények nem összeegyeztethetők az irányelvből eredő követelményekkel. „

[11] Másképpen fogalmazva a Magyar Kormány a DH1. törvény 3.§ és 4.§-ának alkalmazásával akként tett eleget a 93/13/EGK irányelv 7.cikk (1) bekezdésének, hogy közben a DH2 törvény 37.§-ának beiktatásával megsértette ezen irányelv 6.cikk (1) bekezdését.

[12] Fentiek alapján viszont a megsemmisíteni kért DH2 törvény 37.§ és 37/A. § megsérti az EUMSZ 288. cikkét, mivel nem biztosítja az irányelvben előírt követelményeket, ugyanis a szerződés érvényessé vagy hatályossá nyilvánításával a fogyasztó nem tud abba a jogi és ténybeli helyzetbe amelyben a tisztességtelen kikötés hiányában lett volna.

[13] Elvi éllel hangsúlyozandó, hogy bár a rendes bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik az, hogy egy adott szerződés megsemmisíthető-e vagy sem, a megsemmisíteni kért törvényhely minden esetben kizárja azt, hogy a fogyasztó a bírósági ítélet folytán abba a helyzetbe kerüljön, hogy a szerződése teljesen érvénytelen.

A Tisztelt Alkotmánybíróság számára bizonyára nem szorul magyarázatra az, hogy az érvénytelenség megállapítása, vagy az eredeti állapot helyreállítása nem azonos az érvényessé tétel vagy a hatályossá nyilvánítás jogintézményével, hiszen a jogkövetkezmények a polgári jogrendszer legalapvetőbb jogi fogalmai közé tartoznak.

[14] Mindezekről függetlenül az Unió Bíróságának az irányelvre vonatkozó értelmezése és döntése egyértelmű, sem a Kúriának, sem pedig a Tisztelt Alkotmánybíróságnak nem áll módjában azok újra- vagy továbbértelmezése, az irányelvvel - a Bíróság által deklaráltan - ellentétes törvényt meg kell semmisíteni.

Összegzés:

A fentiek alapján kérjük a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az Európai Unió Bíróságának C-118/17. számú ítélete alapján állapítsa meg a 2014. évi XL. törvény 37.§ és 37/A.§-nak, az Európai Unió Működéséről Szóló Szerződés 288. cikkébe ütközését és semmisítse meg azt.

Kérjük továbbá a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az Unió Bíróságának a C-26/13., C-51/17., C-118/17. számú határozatai alapján a 2014. évi XXXVIII. törvény, a 2014. évi XL. törvény, valamint 2014. LXXVII. törvények egyéb rendelkezéseinek esetlegesen a nemzetközi szerződésbe ütközését hivatalból is vizsgálja meg.

Budapest, 2019. *április 25.*

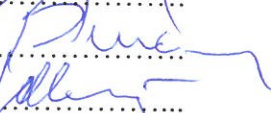
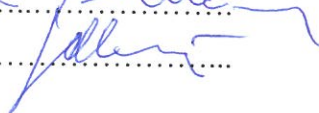
Tisztelettel

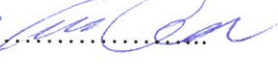
az alábbi parlamenti képviselők

1. DR. TÓTH BEÁTA	2. MESTERHAZY ATTILA
3. KÖRÖS LÁSZLO	4. TÓTH CSABA
5. DR. HILLEN ISTVAN	6. TÓBIAS FERENC
7. DR. VARGA LÁSZLO	8. DR. VARGA LÁSZLO
9. KUNHALMI LÓRINC	10.
11.	12.
13. DR. MOLNAR ZSOLT	14.
15. BANGSÓ B. BORELY ILDIKO	16.
17. SZABO SZABOLCS	18.
19. MISZTEREY DEZO	20.
21. AGURMAI ZITA	22.
23. MOLNAR GYULA	24.
25. BANGSÓ B. ILDIKO	26.
27.	28.
29.	30.
31.	32.
33.	34.
35.	36.

Tisztelettel

az alábbi parlamenti képviselők

1. SZABÓ TÍMEA
3. DURÁNY SÁNDOR
5. HELMÉR TAMÁS
7.
9.
11.
13.
15.
17.
19.
21.
23.
25.
27.
29.
31.
33.
35.

2. TORDAI KENYE
4. KASSI-LAKÓ OLIVIA
6.
8.
10.
12.
14.
16.
18.
20.
22.
24.
26.
28.
30.
32.
34.
36.

Tisztelettel

az alábbi parlamenti képviselők

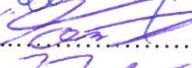
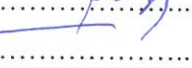
1. ~~101~~ HOHN KRISZTINA
3. ~~Vincz~~ UNGÁR PÉTER
5. Schmuck Erzsébet Sz
7. ~~Oell~~ DEGENER MÁRIA
9.
11.
13.
15.
17.
19.
21.
23.
25.
27.
29.
31.
33.
35.

2. ~~KEVES~~ LÁSZLÓ LÓRINT
4.
6.
8.
10.
12.
14.
16.
18.
20.
22.
24.
26.
28.
30.
32.
34.
36.

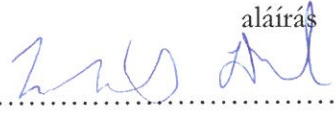
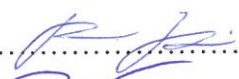
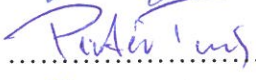
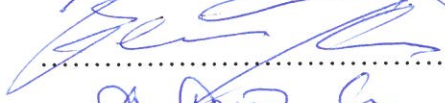
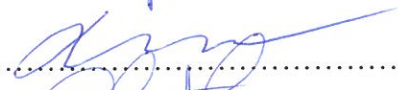
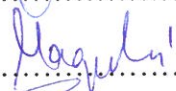
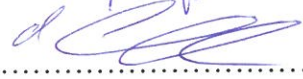
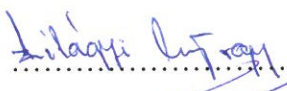
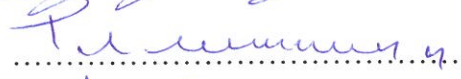
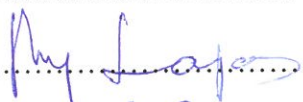
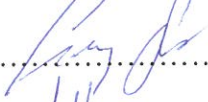

Tisztelettel

az alábbi parlamenti képviselők

1. GYURCSÁNY FERENC
2. VARELA LÁSZLÓ
3. GRÉCZI ZSOLT
4. HAJDULÁSZLÓ
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.
20.
21.
22.
23.
24.
25.
26.
27.
28.
29.
30.
31.
32.
33.
34.
35.
36.

2. ARATÓ GERGE
4. DR. DIÁK LÁSZLÓ
6. DR. LÁSZLÓ MIKE
8.
10.
12.
14.
16.
18.
20.
22.
24.
26.
28.
30.
32.
34.
36.

	név	aláírás
1.	Z. KÁRPÁT DANIEL	
2.	FARKAS GERGEV	
3.	BANA TIBOR	
4.	PINTÉR TAMÁS	
5.	GYÖNGÖSI MÁRTON	
6.	Auder Balázs	
7.	BENCsik SÁVOS	
8.	DR. GYÜRE CSABA	
9.	SMEINER TAMÁS	
10.	STUMMER GÁBOR	
11.	HAGYAR ZOLTÁN	
12.	DR. KEPLI LAJOS	
13.	SZILÁGYI GYÖRGY	
14.	DR. LUKÁCS LÁSZLO GYÖRGY	
15.	POTOCSKÁWE KÖRÖSI ANITA	
16.	RIG LAJOS	
17.	DR. VARGA - ZSANN ANITA	
18.	CSÁNYI TAMÁS	
19.	JAKAB PÉTER	
20.		
21.		
22.		
23.		

37. DR. SZÉL BERNÁD

39.

41.

43.

45.

47.

49.

38.

40.

42.

44.

46.

48.

50.

Handwritten signature in blue ink, possibly reading "H.C. de W."

37.
39.
41.
43.
45.
47.
49.

38.
40.
42.
44.
46.
48.
50.